

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

6 maart 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van de heer Guy Swennen tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de afschaffing van de bijdrage in de kosten van sociale ziekten

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de betaalbaarheid van rusthuizen

Interpellatie van de heer Bart Vandendriessche tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de gevolgen van de recente federale besparingsmaatregelen inzake de residentiële ouderenvoorzieningen voor het Vlaams bejaardenbeleid

Met redenen omklede moties

Interpellatie van mevrouw Patricia Ceysens tot minister Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de vervangende omzendbrief van de minister betreffende de werking van de serviceflatgebouwen en de woningcomplexen met dienstverlening

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Donderdag 6 maart 1997

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Wilfried Aers

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.22 uur.*

Interpellatie van de heer Guy Swennen tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de afschaffing van de bijdrage in de kosten van sociale ziekten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Swennen tot mevrouw Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de afschaffing van de bijdrage in de kosten van sociale ziekten.

De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, collega's, de bespreking in het parlement van het programmadecreet van de begroting voor 1997 dateert van nog niet zo lang geleden. In die bespreking werd aangekondigd dat een speciaal onderstandsfonds zou worden afgevoerd.

– *Mevrouw Trees Merckx-Van Goey, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Iedereen kent de repercussies van de afschaffing van dit fonds. De financiering van kanker of tbc hing voor 1996 nog af van een speciaal onderstandsfonds. Aan kankerpatiënten werd toen een bedrag van meer dan 10 miljoen frank uitbetaald, en aan tuberculosepatiënten meer dan 1 miljoen frank. We hebben ontdekt dat, op voorstel van de minister, eveneens werd beslist om de tegemoetkoming voor sociale ziekten te schrappen. Dit was de basis van een extra kostendeckende tegemoetkoming voor patiënten met een bijzondere chronische ziekte. Over welke bedragen gaat het bij dat fonds voor sociale ziekten ? Ik heb hier enkele cij-

fers van 1995 : nierpatiënten : 26 miljoen frank ; fenyktonurie : 1,6 miljoen frank ; beenmergtransplantatie : bijna 3 miljoen frank.

Voor ik aan de inhoudelijke vragen begin, zal ik eerst even naar de procedure informeren. Als ik me niet vergis, hebben we op 19 december in plenaire vergadering over het programmadecreet van de begroting gestemd. Als mijn informatie juist is, zou de Vlaamse regering op dezelfde dag een besluit hebben genomen om de basisallocatie voor de tegemoetkomingen voor sociale ziekten af te schaffen. Indien dit juist is, heeft het Vlaams Parlement over iets gestemd dat dezelfde dag door de Vlaamse regering werd afgeschaft, zonder dat die het parlement officieel op de hoogte had gebracht. Mevrouw de minister, kan dit zomaar ?

Ik ga over tot de inhoudelijke vragen. Ten eerste, waarom werd de afschaffing van dat speciaal onderstandsfonds wel aangekondigd en de afschaffing van de basisallocatie 3302 – de bijdrage in de kosten van de sociale ziekten – niet ? Ten tweede, er zijn uiteraard een hele reeks lopende dossiers in verband met de tegemoetkoming voor sociale ziekten. Is er in een overgangperiode voorzien voor deze lopende aanvragen ? Een van de moeilijkheden met die uitkeringen was immers dat er een vrij lange procedure met een hele hoop administratief werk aan te pas kwam. Het ziekenhuis waar de patiënt verbleef, zou als basis hebben gefungeerd, zodat men soms ook een sociale toestand in Wallonië moest gaan detecteren. Is er een overgangskrediet voor de lopende dossiers ? Zo ja, waar zijn deze middelen in de begroting terug te vinden ? Of gebruikt men hiervoor residu's van kredieten van de voorbijgaande jaren ? Waar vindt men die dan in de begroting terug ?

Ten derde, aan de basis van de afschaffing van de bijdrage voor sociale ziekten liggen twee belangrijke argumenten. In de eerste plaats zou het gaan om een te selectieve en dus discriminerende tege-

Swennen

moetkoming, omdat andere ziekten zoals aids of toxicomanie erbuiten vallen. De nogal vreemde redenering was : voor sommigen geldt het, voor andere niet ; schaf het dus maar volledig af. Daarnaast zegt u eigenlijk dat het federale niveau beter in staat is om de chronisch zieken een betere bescherming te geven.

Als dat de basisargumentatie is, heb ik de volgende vragen. Is het uw inziens sociaal verantwoord om een bestaand voordeel voor bepaalde welomschreven categorieën van patiënten te schrappen, met het argument dat anderen er geen recht op hebben ? Is dit een gezonde manier van werken ? Zal in zulke omstandigheden de sociale conclusie niet bij voorkeur de volgende moeten zijn : ofwel gaat men de toepassing van een verouderd voordeel inhoudelijk anders bekijken, ofwel zoekt men middelen voor een meer algemene tegemoetkoming.

Betekent de afschaffing van bijvoorbeeld de tussenkomst voor dieetproducten – zeer belangrijk voor fenylketonuriepatiënten – dat de minister van mening is dat deze kosten, die een preventieve functie hebben en tot dusver nooit door het Riziv werden terugbetaald, tot de verantwoordelijkheid van de federale ziekteverzekering behoren, en dus niet tot die van de Vlaamse Gemeenschap. Is dit in het kader van alle defederaliserende discussies geen gevaarlijke redenering ?

Mevrouw de minister, hebt u concrete indicaties dat het Riziv van plan is om tussenbeide te komen in een aantal voorzieningen die nu worden afgeschaft ? Ik verwijs in dit verband naar de dure dieetproducten van ambulante patiënten met een stofwisselingsziekte. Als u die indicaties niet hebt, is het dan sociaal verantwoord om deze Vlaamse tegemoetkomingen te schrappen zonder dat er perspectief is op een alternatief ?

Mijn laatste vraag heeft te maken met de algemene begroting. Waar is het bedrag van 25 miljoen frank dat nu wegvalt, terug te vinden ? Gaat dat eventueel voor iets anders worden gebruikt ? Mevrouw de minister, tot besluit keer ik terug op mijn voorafgaande opmerking. Als het inderdaad zo is dat we iets goedkeuren, terwijl het op dezelfde dag door de Vlaamse regering wordt afgeschaft, dan is dit een kaakslag voor de parlementaire werking. Ik hoop dus maar dat ik me in dit verband vergis.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik sluit me volledig aan bij de laatste opmerking van de heer Swennen. Ik heb dit ook gelezen in het Staatsblad van 19 februari. Het ontbreekt me aan voldoende historische achtergrond om bijvoorbeeld het Sociaal of het Speciaal Onderstandsfonds te situeren. Waarom zijn dit eigenlijk twee gelijksoortige fondsen ? Blijkbaar zijn deze fondsen inhoudelijk geëvolueerd. Gecollocerde patiënten werden in het begin van de jaren negentig geconfronteerd met een afschaffing. Kan u dit historisch situeren en de overgangssituaties toelichten ?

In het Staatsblad las ik dat alle dossiers uit 1996 nog in 1997 zullen worden behandeld. Hoe komt het dat Vlaanderen dit initiatief ooit heeft genomen, wetende dat dit federale materie is ? Wat de psychiatrie betreft, is dit al zo sinds de jaren vijftig. Schriftelijke vragen uit het verleden maken duidelijk dat men al vaker vroeg om de twee fondsen op eenzelfde niveau te brengen en om de procedures te bekijken.

Verder betaalt het Bijzonder Solidariteitsfonds enkel remgeld wanneer er geen tussenkomst is van het Riziv. De Vlaamse fondsen kwamen aan veel meer tegemoet. De terugbetaling van remgelden bij nier- en hartaandoeningen en bij operaties gebeurde ook wanneer men een deel terugkreeg van het Riziv. Ook bij hoge remgelden en extra kosten kwam men financieel tussenbeide. Wordt dit hiaat in de toekomst opgevangen ? Ik hoop niet dat het in het geval van patiënten met financiële problemen naar de OCMW's doorgeschoven wordt. Samenvattend geloof ik dat het mogelijk is om alles op één niveau te brengen. Ontstaat hierdoor echter geen hiaat in Vlaanderen, en hoe zit het met de toestand in Wallonië ?

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik sluit me aan bij de opmerkingen van de heer Swennen en mevrouw Van Cleuvenbergen die ons als volksvertegenwoordiger aanbelangen. Toch zijn de eigenlijke gedupeerden de mensen die er rechtstreeks mee geconfronteerd worden, zoals de mutualiteiten die niet weten hoe het met de aanvragen verder moet. Jammer genoeg kunnen we hen hier geen antwoord op geven omdat we er niet over werden ingelicht, hoewel we ervoor bevoegd zijn. Het valt nog veel meer te betreuren dat de betrokken diensten niet op de hoogte zijn. Dit is geen voorbeeld van een behoorlijk bestuur. Mensen met ziekten met een sociale impact zijn er vooral het slachtoffer van.

Avontroodt

Hoeveel dossiers moeten nog worden behandeld in het Sociaal Onderstandsfonds ? Moeten we de definitie van sociale ziekten opnieuw bekijken ? Waarschijnlijk zullen sommige aandoeningen zich momenteel minder voordoen terwijl andere zich opnieuw aandienen. Dit zou een van de prioriteiten van het beleid moeten zijn. Op welke wijze worden nieuwe aanvragen opgevangen ? Waar kunnen de aanvragers terecht voor die tussenkomst ?

Met deze maatregel worden ook de mucoviscidosepatiënten getroffen. Hun behandeling en revalidatie is niet tijdelijk, maar voor het leven. Voor deze dossiers wil ik vooral uw aandacht vragen. Om een evaluatie te kunnen opmaken zou ik graag de cijfers inkijken over de frequentie van de ziekte en de aanvragen tijdens de laatste vijf jaren. We blijven met de vraag zitten wat er met het resterende budget gebeurt aangezien de afwerking van de dossiers geen 35 miljoen frank zal vragen.

Verder wil ik weten of deze problematiek tijdens het inter-ministerieel overleg aan bod kwam. Als dat zo is, betreur ik ten eerste dat we hierover geen enkele informatie hebben ontvangen.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik sluit me aan bij de bekommernis van de leden. Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft gelijk wanneer ze opmerkt dat de idee al lang bestaat om het SOF, het Speciaal Onderstandsfonds, en de Sociale Ziekten in één groep samen te brengen. Deze scheiding werd vroeger in stand gehouden om een financiële tussenkomst te voorzien voor de gesekwestreerden ten huize, zoals men dat toen noemde. Deze reglementeringen bestaan al tientallen jaren en krijgen in de loop der jaren vaak een andere invulling.

De heer Swennen heeft met het cijfer van 1,6 miljoen frank voor fenylketonurie duidelijk aangevoeld dat weinig mensen van deze voorziening gebruik maken. We ramen het aantal fenylketonuriepatiënten in België op een duizendtal. Als hier ongeveer 600 Vlaamse patiënten bij zijn, moet het bedrag van 1,6 miljoen frank worden gedeeld door 600.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de minister, ik ken een persoon van dertig jaar met deze ziekte, die reeds twintig jaar een normaal leven leidt, zonder dieet.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Naar mijn mening behoort deze ziekte tot de categorie van de sociale ziekten omdat de patiënten hun hele leven lang moeten worden behandeld. Dit geldt eveneens voor mucoviscidose.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : De heer Swennen zegt dat deze persoon geen dieet meer moet volgen. Hetzelfde geldt voor de mucoviscidosepatiënten. Slechts een aantal van hen ontvangt steun.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Het sociaal onderzoek gaat hieraan vooraf.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Inderdaad. Het is zeer moeilijk om te bepalen wie recht heeft op deze steun. In bepaalde omstandigheden komt het erop neer dat alleen de aanvragers die weten dat deze reglementering bestaat, een aanvraag kunnen indienen.

Tien jaar geleden werd beslist om het Sociaal Onderstandsfonds en de Sociale Ziekten af te schaffen omdat het Bijzonder Solidariteitsfonds van het Riziv binnen bepaalde omstandigheden kan tussenkomen voor behandelingen waarvoor binnen het Riziv geen terugbetaling is voorzien. Dit is onder meer het geval voor diëten. Onlangs volgde ik het dossier van iemand met een bedlegerig, zeer zwaar gehandicapt kind dat wordt gevoed met een sonde, wat vrij duur is. Na een lange procedure van een jaar heeft het Riziv uiteindelijk beslist om voor de betaling van de sondevoeding te putten uit het Bijzonder Solidariteitsfonds van het Riziv. Sommige tbc-patiënten maken gebruik van het Sociaal Onderstandsfonds en anderen niet. Het zou overigens niet mogelijk zijn om hiervoor alle bijdragen uit dit fonds te putten. Er worden steeds minder middelen uit dit fonds besteed. Het Sociaal Onderstandsfonds betaalt overigens pas wanneer hiervoor middelen voorhanden zijn.

We worden geconfronteerd met een aantal begrotingsartikels enerzijds en stukjes geschiedenis anderzijds die niet zijn aangepast aan de huidige omstandigheden. Vandaag zijn de omstandigheden volledig veranderd. Zo wordt aids nu, als gevolg van de wetenschappelijke evolutie, beschouwd als een chronische ziekte en niet meer als een ziekte waarvoor een specifieke behandeling nodig is. Elf jaar geleden ben ik op het federale vlak begonnen met het vrijmaken van de eerste middelen voor een aidsbeleid. Nu zouden mensen dertig tot veertig jaar met deze ziekte kunnen leven. Het is dan ook normaal dat er in het beleid verschuivingen komen. Door omstandigheden hebben we beslist

Demeester-De Meyer

om het Speciaal Onderstandsfonds en de Sociale Ziekten af te schaffen.

Indien er iets fout is gelopen in de communicatie, komt dit omdat men te weinig het onderscheid heeft gemaakt tussen het Speciaal Onderstandsfonds en de Sociale Ziekten. Het Speciaal Onderstandsfonds werd bij wet opgericht en moet dus door een decreet worden afgeschaft. De Sociale Ziekten daarentegen zijn opgericht bij besluit en moeten dan ook bij besluit worden afgeschaft. De begroting werd ingediend in september en intussen werd beslist om deze fondsen af te schaffen. Wellicht werd niet gewezen op het feit dat deze beslissing gezamenlijk werd genomen en dat het ene fonds bij decreet moet worden afgeschaft en het andere bij besluit. Ik beschouw het Speciaal Onderstandsfonds en de Sociale Ziekten als één geheel.

We hebben reeds de gelegenheid gehad om het dossier van het Speciaal Onderstandsfonds te bespreken. De opmerkingen die toen werden gemaakt, zijn nog steeds van toepassing. Wanneer we evenwel een beleid willen voeren dat inspeelt op de evolutie, moeten we soms nieuwe dingen invoeren en andere afschaffen. Ik verwijs hierbij nogmaals naar aids. Vorige week ontving ik het bericht dat IPAC eveneens het beleid zal heroriënteren in functie van de elementen waarmee zij op dit ogenblik worden geconfronteerd.

Een aantal concrete vragen kan ik vandaag niet beantwoorden, aangezien ik niet over de cijfers beschik. Tijdens de begrotingsbesprekingen werden deze fondsen niet expliciet vernoemd omdat ze steeds als één geheel worden beschouwd.

Er werd eveneens gevraagd of bij de afschaffing van de tegemoetkoming voor sociale ziekten werd voorzien in een overgangperiode. Voor het Speciaal Onderstandsfonds is dit wel het geval, aangezien de middelen die we hiervoor op de begroting voor 1997 en waarschijnlijk voor 1998 hebben uitgetrokken moeten dienen voor de betaling van de dossiers die reeds zijn goedgekeurd. Voor de Sociale Ziekten volstaan de middelen die werden uitgetrokken voor 1996 om alle goedgekeurde dossiers te betalen. Vanaf 1 januari 1997 zullen geen dossiers meer worden behandeld en zal men dus geen budget meer nodig hebben.

Ik heb mevrouw De Galan schriftelijk op de hoogte gebracht van het feit dat deze dossiers in aanmerking komen voor betaling uit het Solidariteits-

fonds van het Riziv. Op die manier komt er overigens meer duidelijkheid in het beleid. Het is namelijk zeer moeilijk om een onderscheid te maken tussen de primaire, secundaire en tertiaire preventie enerzijds en de curatieve zorgen anderzijds.

Waar vindt de beslissing om de bijdragen voor de sociale ziekten af te schaffen haar oorsprong? Het is bijzonder moeilijk. De bestaande reglementering is immers niet zo actueel. De te selectieve en te discriminerende tegemoetkoming, zoals die nu is geformuleerd, brengt met zich mee dat mensen met ziekten zoals aids of toxicomanie met gelijkaardige problemen worden geconfronteerd. Ze komen volgens de reglementering niet in aanmerking, dus moet men de hele problematiek herzien. Dat moet mijns inziens echter gebeuren in het kader van het Riziv. Het gaat immers om chronische verschijnselen.

Het federale niveau voorziet inderdaad in de mogelijkheid om de chronisch zieken een betere bescherming te bieden. Daarom zijn we ingegaan op die ideeën die tien jaar geleden zijn ontstaan.

Iemand van u heeft ook gevraagd of het sociaal verantwoord is om een bestaand voordeel voor welbepaalde patiënten te schrappen, met het argument dat anderen er geen recht op hebben. Aangezien het gelijkheidsbeginsel zo belangrijk is, denk ik dat dit inderdaad sociaal verantwoord is. Dat betekent echter niet dat men er niet meer voor zal worden betaald. Indien er in het Riziv geen solidariteitsfonds zou zijn, dan zou u gelijk hebben. Precies omdat het op het federale niveau, door het Riziv, kan, hebben wij besloten het zo op te lossen.

De federale programmawet van 24 december 1993 stelt dat een sociale en fiscale franchise werd opgericht. Enerzijds is die minimaal en anderzijds is die momenteel sociaal onrechtvaardig. De bestaande toestand kan niet blijven duren: zolang de gezondheidszorg op twee niveaus bestaat, worden beslissingen over reglementeringen genomen op een federaal niveau en hebben ze invloed op het gemeenschapsniveau.

De tegemoetkomingen in de behandeling behoren tot de bevoegdheid van de federale minister van Sociale Zaken. Voor mij moet dan ook het Riziv die verantwoordelijkheid op zich nemen. Dat is de eerste instantie om de nodige zorg te verschaffen. Dieetproducten voor patiënten met een aangeboren stofwisselingsziekte – fenylketonurie – moeten worden beschouwd als medische voedingsmiddelen die voor een therapeutisch doel worden gebruikt. De geneesmiddelenwetgeving moet daar-

Demeester-De Meyer

op van toepassing zijn. België is een van de laatste Europese landen die hieromtrent nog een onduidelijke wetgeving hebben. Het gaat echter om een federale materie. Die zou best ook worden aangepast. Op dit ogenblik voorziet het Solidariteitsfonds in die tussenkomsten.

U verwijst nog naar de problemen in verband met de mucoviscidosepatiënten. Moeten die mensen worden beschouwd als mensen met een handicap of als mensen met een ziekte? Dat ligt menselijk heel moeilijk. Het gaat om kinderen met een beperkte levensduur. Door de verbeterde behandeling verlengt de levensduur echter voortdurend. Tien jaar geleden kon men ten hoogste 24 jaar worden. Nu zijn er al mensen die 30 worden. Vanuit medisch oogpunt moet men blijven volgen hoe dit best wordt begeleid.

Ik stel vast dat sommige van deze kinderen in de realiteit worden erkend als kinderen met een handicap, zodat ze een optimale kinderbijslagvergoeding krijgen: een bijkomende 10.000 frank per maand. Daarmee kan de begeleiding worden betaald. Anderen kunnen dat blijkbaar niet en dat is voor mij nog steeds een raadsel. Voor mij is dit onduidelijk. Als men aanvaardt dat het een handicap is, waardoor een verhoogde kinderbijslag kan worden uitgekeerd, dan ondervangt men het probleem gedeeltelijk. Anderzijds weet ik ook dat sommigen wel een extra vergoeding krijgen en anderen niet.

Er is dus inderdaad een sterke verdeeldheid. We zitten nu eenmaal opgescheept met een aanpak vanuit twee verschillende niveaus. Het informeren van de mensen wordt dan ook heel moeilijk. Als het budget is uitgeput, zou je de mensen moeten terugverwijzen naar het Riziv, want daar is het budget nog niet uitgeput. Dat zijn heel andere omstandigheden. Ik denk dat het voor de burgers duidelijker is wanneer er één niveau is met slechts één toegangspoort. Aangezien die toegangspoort enerzijds het Riziv is of anderzijds de verhoogde kinderbijslag, denk ik dat we in die richting naar een oplossing moeten zoeken.

Op de voorlaatste vraag die werd gesteld kan ik concreet antwoorden. Het zou mijn bedoeling zijn om het naar het OCMW door te schuiven. Het wordt echter nu al in grote mate gedragen door het OCMW. U weet waarschijnlijk beter dan wie ook dat heel wat van die elementen worden overgenomen door het OCMW. Sommige OCMW's waren in staat gebruik te maken van de middelen in het

SOF en andere niet. Ik ben van oordeel dat we op een gelijkvormige wijze moeten handelen. We moeten streven naar een eenvoudige, duidelijke wetgeving, waar de toegang voor iedereen gelijk is. Dan komen we in de buurt van dat belangrijke gelijkheidsbeginsel.

Ik ga nu in op de laatste vraag. Naar aanleiding van de bespreking van de budgetcontrole zal ik u alle cijfergegevens bezorgen. Er wordt voorgesteld om de 35 miljoen frank die vrijkomt te besteden aan de registratie en de monitoring van de gegevens in Vlaanderen. Op basis daarvan kan worden bepaald wat onze gezondheidsobjectieven moeten zijn voor het komende jaar. Ik weet dat u daar ook vaak vragen over stelt. Op dit ogenblik doen we dat in Vlaanderen met betrekking tot de mortaliteits- en de morbiditeitsgegevens. Eigenlijk is dat nog volstrekt onvoldoende. We willen nu ook de gegevens over de verschillende vormen van kanker registreren. Met die middelen willen we dat verder uitbouwen.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : In de eerste plaats zegt u dat er vanuit historisch oogpunt duidelijke verklaringen zijn voor het feit dat dit toen tot stand is gekomen. Nu is de realiteit totaal anders. Dat is juist. Ondertussen is het echter wel een realiteit waar bepaalde mensen een beroep op doen, waar men als slachtoffer al een tijd mee leeft. Als dat wegvalt, zit zo iemand zonder alternatieven.

U zegt dat het eigenlijk over weinig mensen gaat. Er is al een ongelijkheid. Voor sommige ziektes, die vergelijkbaar zijn, wordt met twee maten en twee gewichten gemeten. Voor de ene ziekte is er geen tussenkomst en voor andere wel. Dit is één van de belangrijkste argumenten om het af te schaffen.

Uw inziens maken slechts een beperkt aantal van de mensen die recht hebben op vergoeding, daarvan gebruik. Ik heb daar geen zicht op. Misschien grijpt enkel wie het echt nodig heeft naar dit middel. Ik merk aan het ondertussen zo verfoeide dienstbetoon dat ik al jaren beoefen, dat de mensen niet bij mij komen om zoveel mogelijk geld uit de wetgeving te persen. Zij komen werkelijk uit een sociale behoefte. Precies die groep mensen wordt getroffen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat spreek ik tegen. Dat is niet juist.

De heer Guy Swennen : Ik zei al dat ik er onvoldoende zicht op heb. Ik vraag het mij gewoon af.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het is niet juist. Natuurlijk doet het OCMW van Antwerpen meer dan andere OCMW's een beroep op het Sociaal Onderstandfonds. Hoe groter het centrum, hoe beter de structuur en hoe beter men kan zoeken. Het OCMW van Antwerpen heeft een beroep gedaan op het Sociaal Onderstandfonds om een aantal langdurige tbc-patiënten te onderhouden, omdat er geen andere middelen meer waren.

Als men een wetgeving uitvaardigt dan moet men die bereikbaar maken voor die mensen die het echt nodig hebben. In Vlaanderen kan alleen het OCMW erover oordelen welke mensen sociaal moeten worden begeleid. Waar hebben we anders het OCMW voor gecreëerd ?

In onze administratie werken twintig mensen die niets anders doen dan dossiers uitpluizen en die 35 miljoen frank moeten verdelen. Dit is eigenlijk niet normaal. Als er een probleem is, moet het OCMW voor de begeleiding zorgen. Met die 35 miljoen frank kunnen we niet voor begeleiding zorgen.

De heer Guy Swennen : Twintig mensen verdelen die 35 miljoen frank ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Inderdaad, zij moeten al die dossiers uitpluizen. Ik vind dat niet meer normaal.

De heer Guy Swennen : Die doen toch nog iets anders ook ? Het verbaast mij.

Uw inziens doet er zich op het federale niveau een verschuiving voor van het beleid. Er zijn daar dus mogelijkheden. Heeft men een alternatief voor alles wat nu wegvalt ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dit is inderdaad zo. Dit valt binnen het bijzonder solidariteitsfonds van het Riziv.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Ik heb nog één vraag. U sprak over fenylnetonurie. Ik dacht dat u het had over een medisch-therapeutisch geneesmiddel. Ik heb over preventie gesproken, maar uw inziens heeft dat helemaal niets met preventie te maken.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het heeft er wel mee te maken, alleen gaat het hier over secundaire of tertiaire preventie. Het gaat over kinderen die met een stofwisselingsziekte worden geboren.

Men kan voorkomen dat die kinderen mentaal gehandicapt worden door ze een dieet te laten volgen. Volgens gezinnen met zulke kinderen is zo'n dieet vooral psychologisch bijzonder lastig. Het dieet is zeer delicaat. In het begin hebben kinderen er weinig last van. Vooral in hun puberteit krijgen ze het echter heel erg moeilijk. De hoge kost is niet zozeer financieel, het vergt vooral veel inspanning.

Hoe zal men dit opvangen ? Ouders van fenylnetonurie-kinderen hebben meestal een verhoogde kinderbijslag, maar zelfs met die financiële steun blijft het voor de familie een enorme psychologische en sociale inspanning. Die gezinnen hebben naast financiële steun vooral sociale begeleiding nodig.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik vraag me toch af of hetzelfde zal worden vergoed door het Bijzonder Solidariteitsfonds. Volgens mijn informatie betaalt het Bijzonder Solidariteitsfonds enkel terug als er geen tussenkomst is van het Riziv. In Vlaanderen zagen wij het breder. Eventuele remgelden betaalden we eveneens terug. Dat blijft voor mij de essentie.

Die bedragen zijn globaal gezien niet zo hoog. Ik heb hier de cijfers van 1995 voor nieraandoeningen. 26,5 miljoen frank moest worden verdeeld onder 1.824 dossiers. Dat komt neer op ongeveer 26.000 frank per jaar. Die 26.000 frank krijgt men bovenop de vergoedingen van het Riziv. Men zal dat geld niet kunnen recupereren via het Bijzonder Solidariteitsfonds omdat het niet over hetzelfde gaat.

Ik vraag dus dat eens goed wordt onderzocht of het wel hetzelfde dekt. Ook kan men eens informeren wat er in dit opzicht in Wallonië gebeurt.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik wens niet meer in te gaan op wat er al dan niet gebeurt in Wallonië. Er is tussen Vlaanderen en Wallonië al jarenlang een discussie aan de gang. Wij zouden voor het Sociaal Onderstandfonds aan Wallonië moeten betalen. Miljoenen frank worden nog betwist.

Dit bewijst eens temeer dat het zinloos is om dit op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap te blijven organiseren. Het is de taak van de OCMW's om dit te doen. Met uw cijfers bewijst u perfect dat dit geen opdracht is voor het niveau van de Vlaamse Gemeenschap, maar voor het gemeentelijk

Demeester-De Meyer

niveau. Het gaat immers over beperkte bedragen en de dossiers zijn talrijk. Het OCMW heeft de taak dit op zich te nemen.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de minister, u heeft gelijk als u pleit voor eenduidigheid. Al de KB's die nu worden opgeheven, waren duidelijk over één ding : de diagnose was gebonden. De minister zegt nu dat dit niet meer hoeft, het Bijzonder Solidariteitsfonds van het Riziv moet dat op zich nemen. Ik kan deze redenering volgen. Het gaat hier inderdaad niet om een Vlaamse bevoegdheid of een Vlaamse opdracht.

Het is wel noodzakelijk dat wat diagnosegebonden was, ook zo blijft. Ik denk echter niet dat u deze garantie kunt geven. U schaft dit af. De mensen die hier tot op dit moment recht op hadden, moeten zich nu wenden tot het OCMW dat hier zijn opdracht moet vervullen. De garanties die nu bestaan, kunnen we niet meer verzekeren binnen dat Bijzonder Solidariteitsfonds. Hebt u dit misschien afgedwongen in het ministerieel overleg ? Zullen deze mensen deze rechten behouden binnen het Riziv of binnen het Bijzonder Solidariteitsfonds ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Als men geen meester is over een reglementering, is het ook onmogelijk om te zeggen hoe die reglementering moet worden ingevuld. Vanuit Vlaanderen proberen we aan te tonen dat we een concept hebben over gezondheidsdenken. Ik hoop dat we dat de volgende maanden kunnen blijven aantonen. We willen een visie over gezondheidsdenken ontwikkelen in alle eenvoud. De mensen moeten het kunnen begrijpen. Het is mijn bekommernis dat een reglementering voor iedereen bereikbaar is waar nodig.

Het diagnosegebonden zijn is voor het Riziv een absolute noodzaak. Het OCMW heeft een sociale functie te vervullen. Men heeft de vraag gesteld waarom na de overdracht van de reglementering van het federale naar het Vlaamse niveau, Vlaanderen deze reglementering heeft aangehouden. Een reglementering wijzigt men niet zo vlug. Men is echter niet snel genoeg geweest om te zeggen dat het geen zin had om deze reglementering op Vlaams niveau verder te blijven ontwikkelen. Zelfs wanneer men inziet dat het behoud van een onduidelijke reglementering niet aangewezen is, is de

afschaffing ervan niet zo eenvoudig. Dat is zeker zo wanneer daar een groot aantal mensen werkzaam zijn.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de minister, u hebt een tipje opgelicht van de sluier van de registratie. We moeten dus aan de mensen vertellen dat hun bijdrage wordt afgeschaft, omdat men daar op Vlaams niveau registraties mee wil uitoefenen.

Ik ben zeker pleitbezorger van een goede registratie. Het is echter een weinig creatieve oplossing om de middelen daar vandaan te halen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Als men beschikt over een concept en een visie, probeert men die ook te ontwikkelen. Het duurt een tijdje alvorens maatregelen op macrovlak resultaten sorteren op microvlak. Dat is onze opdracht : we moeten macro denken en tegelijkertijd mensen begeleiden en zeggen waar ze recht op hebben.

Ik ben geen tegenstander van het goede dienstbetoon. Dat zeg ik met zeer veel overtuiging. We moeten de mensen wegwijs maken en een goede reglementering opbouwen die eenvoudig, eenduidig en begrijpbaar is. Met de huidige reglementering hanteren echter niet alle mensen de rechten en mogelijkheden op dezelfde manier. We zijn op dit moment dan ook niet rechtvaardig.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de betaalbaarheid van rusthuizen

Interpellatie van de heer Bart Vandendriessche tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de gevolgen van de recente federale besparingsmaatregelen inzake de residentiële ouderenvoorzieningen voor het Vlaams bejaardenbeleid

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Van Vaerenbergh tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de betaalbaarheid van rusthuizen en van de heer Vandendriessche tot minister Martens, over de gevolgen van de recente federale besparingsmaatregelen inzake de residentiële

Voorzitter

ouderenvoorzieningen voor het Vlaams bejaardenbeleid.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 29 februari 1996 heb ik minister Demeester geïnterpelleerd over de betaalbaarheid van de rusthuizen.

Met betrekking tot de kostprijs van de rusthuizen rijzen er blijkbaar steeds nieuwe problemen. De maatregelen die op federaal vlak worden genomen zullen zware gevolgen hebben voor de rusthuissector. De jarenlang volgehouden onderschatting van het aantal rusthuisbewoners en de zorgbehoeftegraad wegen eveneens zwaar op het budget. Indien de kosten verhogen, zal men verplicht zijn om maatregelen te nemen. Wanneer men meer geld moet uitgeven, kan men dit op twee manieren oplossen. Men kan namelijk proberen om te besparen of om het budget te verhogen. Men kan bijvoorbeeld mensen afdanken of proberen om middelen te halen bij de bejaarden.

Bepaalde organisaties die zich met deze problematiek bezighouden, stellen vast dat de kostprijs van de rustoorden van 1988 tot 1994 met 37 percent werd verhoogd, terwijl de pensioenen slechts met 24 percent werden verhoogd. Volgens de verantwoordelijken van de VVSG zullen de gevolgen in de openbare sector nog groter zijn. De privé-rusthuizen kunnen namelijk selectief tewerk gaan en proberen om alleen bejaarden toe te laten waaraan ze iets kunnen verdienen. Voor de OCMW-rusthuizen is dit moeilijker.

Tijdens de bespreking van de begroting voor welzijn heb ik reeds gezegd dat wij, door de besparingen op het federale vlak, een alternatieve sociale zekerheid creëren die voor 90 percent wordt gevoed door lokaal geld. Bejaarden die niet in orde zijn met de sociale zekerheid of die problemen hebben, moeten terugvallen op het lokale vangnet. Dit is niet alleen voor de VVSG een probleem. In het Verbond der Verzorgingsinstellingen worden terzake studies uitgevoerd en de Vereniging van de Directies der Residentiële Ouderenvoorzieningen in Vlaanderen en de Kristelijke Beweging van Gepensioneerden luiden de alarmbel.

Mijnheer de minister, wat zijn de gevolgen van deze federale maatregelen ? Zal men de kostprijs van de opname onder controle houden en zal men proberen om de scheefgroei te beperken ? Omdat

bepaalde instellingen te selectief zijn, zullen bepaalde mensen niet meer worden geholpen. Bijgevolg zullen de bejaarden die het al moeilijk hebben, nog meer problemen krijgen. De kans is groot dat de bejaarden die de meeste zorgen nodig hebben in de minst goede instellingen zullen terecht komen. Hoeveel staat het met het overleg met de federale regering ? Zijn er redenen tot hoop ?

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche : Mevrouw de voorzitter, wat deze actuele problematiek betreft, sluit ik me aan bij wat de heer Van Vaerenbergh heeft gezegd.

Deze interpellatie sluit in feite aan bij wat vroeger is gebeurd. Ik verwijs hierbij naar de resolutie met betrekking tot het ouderenbeleid die in de Vlaamse Raad op 23 maart 1995 unaniem werd goedgekeurd en die is opgenomen in het regeerakkoord. Op 29 januari 1996 hebben de heer Van Vaerenbergh en ikzelf de minister geïnterpelleerd over de betaalbaarheid van de rusthuizen. Toen heeft hij een aantal opmerkelijke verklaringen afgelegd in verband met de Riziv-financiering van de Vlaamse bevoegdheidsdomeinen, over de prijsbepaling door het ministerie van Economische Zaken, de afspraken tussen de Vlaamse en de federale overheid, de hoge kostprijs en de verschillende omkaderingskosten in Wallonië en in Vlaanderen, het beter definiëren van de verschillende voorzieningen – met name de ROB en de RVT-serviceflats -, de afhankelijkheidsverzekering op gemeenschapsniveau en het optimaliseren van de thuiszorg.

De commissie stemde toen in met het voorstel om het beleid toe te spitsen op de betaalbaarheid van de ouderenvoorzieningen. De minister heeft zelfs uitdrukkelijk gezegd dat de betaalbaarheid van de rusthuizen een twistpunt was.

Vandaag staan we één jaar en één besparingsplan verder. Terwijl vorig jaar duidelijk werd aangevoeld dat de financiële druk op de voorzieningen in Vlaanderen tijdens het laatste decennium buitenmatig werd verhoogd en de dagprijs gevoelig is gestegen, wordt de onderfinanciering door de recente maatregelen nog versterkt. In dit verband werd overigens verwezen naar studies van het VVI, de KBG, het HIVA en het RUCA.

De federale minister van Sociale Zaken vermindert het Riziv-budget voor de rusthuizen en de RVT's lineair met 2 percent. Bovendien legde ze een uitgavenplafond op. Voor de instellingen die

Vandendriessche

dit plafond in het begin van 1997 overschrijden, zal het forfait vanaf het derde trimester ingrijpend worden verminderd. Dit ingewikkeld systeem heeft niet alleen een drastische vermindering van de Riziv-bijdragen tot gevolg, maar eveneens het wegnemen van de rechtszekerheid voor deze voorzieningen. Niemand kan nog inschatten wat zijn inkomsten uit het Riziv in 1997 zullen zijn. Dit heeft onder meer personeelsvermindering, het afstoten van zwaar zorgbehoevenden en sociaal zwakkeren en kwaliteitsvermindering tot gevolg. Goedwerkende rusthuizen zullen bij de eindafrekening voor 1997 dan ook worden geconfronteerd met bijkomende inlevering voor kosten die ze reeds hebben gemaakt.

Dit komt de geloofwaardigheid van de overheid niet ten goede, temeer daar de sector zelf in de Riziv-organen heel wat constructieve besparingsmaatregelen inzake de uitbetaling van forfaits had voorgesteld.

Minister Luc Martens : Ik wil erop wijzen dat dit debat het gevolg is van een beslissing van de federale overheid. Het gaat om een federaal probleem dat naar ons wordt doorgeschoven.

De heer Bart Vandendriessche : Het Riziv behoort inderdaad niet tot uw bevoegdheid. Deze maatregel heeft zware gevolgen voor het ouderenbeleid. Een louter lineair hakbijlbeleid ten aanzien van zorgafhankelijke hoogbejaarden wordt als bijzonder onrechtvaardig ervaren. Er wordt geen enkel perspectief geboden op een meer gericht en selectief gebruik van de beschikbare middelen. Bijgevolg zullen de OCMW's voor de bewoners die hun opname niet zelf kunnen betalen, nog vaker een beroep moeten doen op de gemeentelijke solidariteit.

Heel wat deskundigen in de sector van het ouderenbeleid kunnen zich niet van de indruk ontdoen dat de federale maatregelen in hun uitwerking communautair gekleurd zijn. Zo wordt het ouderenbeleid, meer bepaald de residentiële opvang van ouderen in Brussel en Wallonië, volledig anders ingevuld. De erkenningsnormen en de programmatie zijn er veel minder stringent. Bijgevolg worden er Riziv-forfaits uitbetaald voor voorzieningen die niet of nauwelijks voldoen aan de personeels- en kwaliteitsnormen en die bijgevolg minder kosten hebben.

Bovendien is het aantal rusthuisbedden in Vlaanderen beperkt door een programmatie, met andere

woorden, de voorzieningen in Vlaanderen zullen hun bejaardenzorgaanbod kunnen beheersen. De vraag rijst of dit elders eveneens het geval zal zijn. Men kan zich eveneens afvragen of het aangekondigd moratorium van het aantal rusthuisbedden bij een niet in alle regio's gelijklopende programmatienorm billijk is.

Naar verluidt zou 70 percent van de Waalse programmatie zijn ingevuld, wat betekent dat er daar nog heel wat groei ruimte is. Vorig jaar stelde de minister terecht dat de Vlaamse en de federale overheid goede afspraken moeten maken inzake een efficiënt ouderenbeleid. Ik heb de indruk dat het recente Riziv-verhaal hiervoor niet als voorbeeld kan gelden.

In het regeerakkoord opteert de Vlaamse regering uitdrukkelijk voor een betaalbare zorgverstrekking voor ouderen. Welnu, dit is niet in overeenstemming met de federale maatregelen. Inzake een harmonisch ouderenbeleid werd een protocolakkoord in het vooruitzicht gesteld. In dit akkoord zouden duidelijke inhoudelijke beleidslijnen en een structurering van het zorgaanbod met meerjarenplannen worden opgenomen. Volgens de laatste berichten is het overleg terzake geblokkeerd. Stilaan wordt duidelijk dat er behoefte is aan een coherent ouderenbeleid met een termijnvisie zonder de jaarlijks terugkerende saneringsdrift.

Misschien kan worden gedacht aan een Vlaams concept waarin we eigen accenten kunnen leggen. Binnen enkele jaren komt de dubbele vergrijzing op kruissnelheid. Tegen die tijd zullen we moeten weten welke behoeften door welke soort voorzieningen zullen worden ingevuld : door rusthuizen, RVT's, transmurale zorg of thuiszorg. We moeten dan ook weten hoe men de niet-medische zorg aan zwaar zorgbehoevende ouderen zal financieren. Een soort afhankelijkheidsverzekering moet daarbij tot de instrumenten blijven behoren.

Mijnheer de minister, ik heb vier vragen. Ik heb niet alles tot in de details uitgewerkt, want dat zou ons te ver leiden. Eén : welke stappen hebt u ondernomen om de lineaire algemene besparingen in het Riziv-budget voor rusthuizen en RVT's te voorkomen of bij de federale regering aan te klagen ? Op welke manier werd daaromtrent overleg gepleegd ? Hoe wilt u voorkomen dat het Vlaams ouderenbeleid in de toekomst zal worden doorkruist door federale maatregelen ? Wat zijn de krachtlijnen van een protocolakkoord daaromtrent ?

Vandendriessche

Twee : welke acties overweegt u om de kloof tussen de Riziv-forfaits, rusthuizen en RVT's in Vlaanderen te verkleinen. Drie : op welke manier zal de betaalbaarheid van rusthuizen en RVT's in Vlaanderen worden bevorderd ? Overweegt u de invoering van een afhankelijkheidsverzekering ? Vier : op welke manier ziet u de complementariteit en taakafbakening tussen residentiële zorg en thuiszorg ?

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik wil me nog even tot de voorzitter richten. Onze fractie heeft rond dit thema twee voorstellen van resolutie ingediend. Het ene had betrekking op de maatregelen van de federale overheid, het andere op de afhankelijkheidsverzekering.

Ik neem aan dat de agenda al vol zat en onze voorstellen niet samen met deze interpellatie konden worden geagendeerd. Ik pleit ervoor om bepaalde zaken in de toekomst inhoudelijk te koppelen, zodat we daar een ruimer debat aan kunnen wijden. Ik heb het nu vooral over uw vraag over de afhankelijkheidsverzekering, mijnheer Vandendriessche. Het zou jammer zijn als die verloren ging in de marge van een eenvoudig administratief antwoord. Dat zou een verschraling betekenen.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt, u hebt gelijk dat een debat over een voorstel van resolutie van een andere orde kan zijn. Het kan grondiger worden gevoerd, er kunnen meer parlementsleden in worden betrokken en het heeft bovendien het voordeel dat er kan worden gediscussieerd op basis van een tekst. Een commissie kan zich immers uitspreken over een tekst. De tekst kan worden geamendeerd. Ik volg u dus volledig wat dat betreft.

Ik ben echter gevat door de interpellaties. Normaal moest het Bureau op de hoogte zijn geweest van het feit dat het debat even goed kon worden gevoerd op basis van een resolutie. Dan kon men de interpellaties onontvankelijk verklaren en naar de discussie over de resoluties doorverwijzen. Anderzijds is er nu wel enige urgentie ten gevolge van de maatregelen op het federale niveau. Er is ten gronde een probleem bij de wijze van doorsturen van de interpellaties naar de commissie. Ik zal dit zeker aankaarten bij de voorzitter en bij het Bureau. Op de eerstvolgende commissie waar we opnieuw voorstellen van decreet en voorstellen

van resoluties behandelen, zullen we dat zeker ook opnemen in de agenda.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik wil me nu aansluiten bij de heren Van Vaerenbergh en Vandendriessche. Het gaat over het feit dat de verzorging van de ouderen door die lineaire besparing van 7 percent in het gedrang komt. Ik wil niet herhalen wat de heer Vandendriessche heeft gezegd. We hebben het ongenoegen daaromtrent al kunnen vernemen via de pers.

Het valt niet te weerleggen dat die federale maatregel een negatief effect zal hebben op de slagkracht van de gemeenschappen in hun eigen domein. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is. Wat zullen de gevolgen zijn ? U als classicus zult zeker weten dat geriatrie verzorging van ouderen betekent. De gevolgen van de maatregelen zullen alleszins negatief zijn. Ofwel zullen de kosten worden doorgeschoven naar de bejaarden zelf, ofwel zal de kwaliteit in het gedrang komen. Dat is nu precies uw grote zorg. U hebt gesteld dat door de invoering van het kwaliteitsdecreet geen extra middelen nodig zullen zijn. Als de druk op de rusthuizen blijft toenemen, dan stel ik me daarover ernstige vragen. Zullen de voornemens van het kwaliteitsdecreet daardoor niet ernstig in het gedrang komen ?

Een van de mogelijkheden is dat er een aantal zullen sluiten. Ik geloof niet dat dit een sector is waar het aanbod de vraag induceert. Zeker niet gezien de financiële lasten en de evolutie in de thuiszorg. Een andere mogelijkheid is het verhogen van de dagprijs. U kunt daar waarschijnlijk nog geen antwoord op geven aangezien Economische Zaken deze vraag nog niet heeft beantwoord.

Minister Luc Martens : Het is te betreuren dat Economische Zaken de beslissing moet nemen. De gemeenschappen zouden hiervoor de verantwoordelijkheid moeten dragen.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Een voorlaatste punt betreft de maximumnorm voor 41 percent zwaar hulpbehoevenden. Het is een contradictie dat men een limiet stelt aan de groep mensen die zeker een beroep moeten doen op de residentiële opvang. Een laatste punt belangt ons als parlements lid aan. Als u als minister niet op de hoogte was van deze besparingsmaatregel, hoe konden wij dat dan zijn ? Het behoort tenslotte tot onze bevoegdheid om onze stem te laten horen. Ik zal dus het voorstel van resolutie intrekken en een motie indienen met dezelfde inhoud.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : U zou aan de rusthuissector meegedeeld hebben dat de invoer van het kwaliteitsdecreet niet evident is op dit moment. Is dat juist ? Ik las dat in de publicatie van de Vereniging van Steden en Gemeenten.

Minister Luc Martens : Ik geloof niet dat ik daar de voorbije weken met hen over heb gesproken. Men moet trouwens niet de band leggen tussen het kwaliteitsdecreet en datgene wat vandaag besproken wordt. Men vroeg zich af of het kwaliteitsdecreet kosteninducerend zou zijn. We hebben grafieken getoond om aan te geven dat dit niet het geval is. Dat decreet moet trouwens nog worden goedgekeurd. Het gaat om een ander dossier, het ene hangt niet samen met het andere. Het is wel mogelijk dat we opmerkten dat het geen bemoedigend klimaat is. Het is niet motiverend voor instellingen om in een klimaat van besparingen de kwaliteit te moeten opdrijven.

De voorzitter : Wilt u ons eens uitleggen hoe wij in Vlaanderen dat coherent ouderenbeleid kunnen voeren ? Ongetwijfeld doorkruisen de besparingen het beleid dat wij hadden uitgestippeld. Bovendien hoor ik dat de discussie rond het protocol vragen doet rijzen. Moet men de bevoegdheden al dan niet van het Vlaamse naar het federale niveau doorschuiven ? Ik hoop dat de Vlaamse regering erover blijft waken dat zij volledig bevoegd blijft voor het ouderenbeleid.

Het verontrust me dat er besparingen gebeuren in het Riziv, in de gezondheidszorg. Het is te hopen dat de minister erop toeziet dat het ouderenbeleid niet alleen is gericht op zorgbehoevenden, maar ook op de valide ouderen. Hoe ziet u op dit vlak de samenwerking met de federale overheid, mijnheer de minister ?

Minister Luc Martens : Deze problematiek wordt ons duidelijk opgedrongen. Dit bewijst eens te meer dat de staatshervorming onvoltooid is. Zolang men er niet in slaagt om bredere homogene bevoegdheidspakketten af te bakken blijft men steken in een beleid dat zichzelf blokkeert. Wij weten welke richting we uit willen met de ouderenzorg. De financiële middelen, die bepalen hoe snel we kunnen vooruitgaan, komen echter van de federale overheid. Dat is een ongezonde situatie.

We hebben te maken met een mank overleg. Mevrouw Avontroodt heeft daarop gewezen. Tussen de federale en de Vlaamse overheden moet

een procedure kunnen worden afgesproken waarbij voorontwerpen worden uitgewisseld. Op die manier kan men elkaar vragen stellen, bedenkingen formuleren enzovoort. Vandaag bestaat zo een procedure nog niet. Er moet steeds vanuit moeilijke posities worden onderhandeld.

We moeten het debat over de rusthuizen in het ruimere perspectief van de ouderenzorg bekijken, en beseffen dat die ouderenzorg vele vormen aanneemt. Het rusthuis is er slechts één van. Er zijn ook de serviceflats, de dagverzorgingscentra, de thuiszorg, de kortopvang en de nachtopvang. Als we pleiten voor homogeniteit in de ouderenzorg – als een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap – dan moeten we die hele waaier in beschouwing nemen.

Wellicht zal de ene gemeenschap anders met haar ouderen omgaan dan de andere.

Het is alleen jammer dat we vandaag niet over de vrije ruimte beschikken om dit te doen. Dit heeft niets te maken met het al dan niet solidair willen zijn. Inzake de verdeling van de middelen voor de ouderenzorg zijn volstrekt objectieve parameters mogelijk, op grond waarvan men de middelen aan de gemeenschappen kan toekennen, in functie van de zorg.

Hier wordt wel degelijk aan gewerkt. Eergisteren heeft de regering een standpunt kunnen laten goedkeuren. Ik kom daar straks nog op terug. We hebben ook een mandaat gekregen om het voortouw te nemen in het opzetten van een actieplan met betrekking tot de ouderenzorg. De groep van experts die daar momenteel aan werkt, zal eind juli haar conclusies bekendmaken. Dit moet dan leiden tot een actieplan dat – hopelijk in het najaar – aan de regering en aan het parlement zal worden overgemaakt.

Wat hier voorligt, maakt natuurlijk deel uit van het debat. Men kan nooit tot een adequaat debat komen als men zegt dat men evenveel rusthuisbedden moet hebben als een ander. Misschien is dit omwille van een andere organisatiemanier niet echt nodig. Belangrijk is dat iedereen een billijk aandeel heeft, volgens de behoeften. Dat is het uitgangspunt dat moet worden geobjectiveerd. Daarbij moeten we de vraag stellen welke zorgen we willen aanbieden, welk soort gedifferentieerde werkvormen we gaan uitbouwen, enzovoort.

We zijn momenteel klaar met een conceptnota voor de thuiszorg. Deze nota moet haar verlengde krijgen in een ontwerp van decreet voor de thuis-

Martens

zorg. Ik hoop dat we binnen de regering hiervoor een consensus kunnen vinden. Dit is een substantieel deel, dat zeer sterk is uitgebouwd in Vlaanderen. We hebben de indruk dat dit in veel mindere mate voor Wallonië geldt. We zijn ook zeer gedifferentieerd beginnen te werken. Ik denk in dit verband aan de serviceflats. Hier zien we nog steeds een sterke groeidynamiek. Dit vinden we niet in de andere gemeenschappen of gewesten terug.

Het debat kan dus niet alleen worden gevoerd op het niveau van de rusthuizen. Dit betekent uiteraard niet dat er geen probleem zou zijn ten aanzien van de rusthuizen. Integendeel, alleen al in de procedure zijn er manifeste problemen. Mij stoort het dat de maatregelen eenzijdig worden genomen, zonder overleg. Het stoort me dat, wanneer de sector zelf selectieve maatregelen als alternatief voorstelt, dit hooghartig van de hand wordt gewezen. Het stoort me dat de extra 2 percent aan besparingen wordt gebruikt als een soort van afdreiging.

Op inhoudelijk vlak hebt u zelf al een aantal scheeftrekkingen opgesomd. Die moeten hoe dan ook worden weggewerkt en geobjectiveerd. Ik verwijs in dit verband naar de discussie over de vergoeding RUT-, B en C-bedden in het ROB-stelsel. Daar zijn de verschillen zeer groot. Dat is uiteraard niet aanvaardbaar. We moeten dringend tot een harmonisering van deze prijzen komen. Dit betekent een opwaarts forfait voor wat momenteel in de ROB's zit tot het niveau van de RVT's. We moeten ook trachten om een zekere integratie van de programmatie te bereiken. Deze programmatie moet inderdaad als een materie worden beschouwd die op het niveau van de gemeenschappen gestalte moet krijgen.

Het is dus ontoelaatbaar dat men de integratie van de harmonisatie RVT-ROB zou gebruiken om de programmatie binnen de RVT-programmatiecommissie te brengen, die zich momenteel op federaal niveau bevindt, en dus binnen de gezondheidszorg. Een rusthuis, al dan niet RVT, is een woongegelegenheid die zorg vraagt, en voor sommige groepen zelfs zeer veel zorg vraagt. Het is dus geen gezondheidszorg, maar welzijnszorg. Ook in deze commissie moeten we proberen hieromtrent een eensgezinde houding te vinden.

In het federale beleid zitten heel wat zwakheden die te maken hebben met de onderschatting van de aantallen, de onderwaardering van de benodigde zorg en het feit dat forfaits beduidend achterop blijven bij de noden. Onze eigen voorzieningen zijn

breder omkaderd dan ze forfaitair worden vergoed.

Het gaat om een omkadering die bijna 40 percent hoger ligt dan de forfait. Wij hebben in Vlaanderen in het verleden inderdaad al een aantal kwalitatieve eisen gesteld, die onze voorzieningen ertoe verplichten om zich zwaarder te omkaderen, ook al hebben ze daarvoor geen vergoedingen. Dat is een goed beleid geweest. Ik vind niet dat we te veeleisend zijn geweest. Het moet betaalbaar blijven en er mag geen kwaliteitsverlies zijn ten nadele van de cliënt.

Mevrouw Avontroodt heeft ook gewezen op de bezettingspercentages. Federaal zegt men bijna louter theoretisch : voor de instellingen die zijn erkend in het tweede en derde kwartaal van 1996 mag de bezettingsgraad maar zoveel van elke categorie bedragen. Dat is een theoretisch model. Die gemiddelden beantwoorden niet aan de realiteit. Als dusdanig is dat een inadequate aanpak. Dat betekent dat men maar een bezettingspercentage van 84 percent mag hebben. In Vlaanderen zitten we echter met een percentage van 95 percent. Daar worden we dus al zwaar gesanctioneerd.

Een belangrijke instelling met twaalfhonderd bedden heeft het voor zichzelf eens uitgerekend. De 29 bedden die ze hebben gekregen en die vallen onder die twee kwartalen, betekenen voor hen een inlevering van meer dan 10 miljoen frank. Dat is de realiteit en het is totaal onaanvaardbaar dat men dit probeert door te zetten. Ik deel dus uw mening. Er moet een juistere inschatting van de behoeften komen, zowel wat de aantallen betreft als wat de zorgnood betreft. Men moet ervoor zorgen dat de middelen in die termen worden toegewezen.

Bepaalde ontwikkelingen in Brussel en Wallonië hebben gezorgd voor een scheefgetrokken situatie, waarbij men dus onderschoot in de Katz-schaal, om op die manier niet verplicht te zijn de nodige omkadering te voorzien, of soms overschoot, om op die manier grotere forfaits te kunnen krijgen. Ook de controle op de scoring moet voor iedereen op eenzelfde wijze kunnen gebeuren.

Dat is de achtergrond. Ik ga nu over tot het protocol zelf. Mevrouw De Galan heeft in september 1995 een gesprek op gang gebracht tussen het federale niveau en de gemeenschappen, waarbij de woordvoerder voor de Vlaamse Gemeenschap mevrouw Demeester was. Zo is de taakverdeling binnen de regering en het wordt besproken binnen de commissie voor Gezondheid. Daarom is

Martens

mevrouw Demeester de eerstaanwezende om namens de Vlaamse regering als woordvoerder op te treden.

De standpunten die daar worden vertolkt worden voorbereid in overleg tussen minister Demeester en mezelf. De nota die we dinsdag jongstleden met de regering hebben laten goedkeuren hebben we zelf voorbereid en is medeondertekend door mevrouw Demeester. Op basis van deze nota, binnen dat overleg, moet zij uiteindelijk de belangen van onze ouderenzorg in de rusthuizen behartigen binnen de lijnen die werden uitgetekend.

Wat is de inhoud van het protocol ? Het protocol heeft ten eerste de ambitie om voor het einde van het jaar voorstellen uit te werken met het oog op een coherent ouderenzorgbeleid. Het uitgangspunt daarbij is de mensen zolang mogelijk in hun eigen omgeving te laten.

Ten tweede wil men komen tot een integratie van de programmatie, met betrekking tot RVT en ROB. Ten derde wil men komen tot een harmonisering van de erkenningsnormen van RVT en ROB. Ten vierde zegt men geen voorafgaande vergunningen meer toe. Degene die zijn aangevraagd en opgestart voor 1 januari 1997 mogen nog worden gerealiseerd in 1997.

Ik wil nog de aandacht vestigen op twee belangrijke pijnpunten. We hebben in Vlaanderen een groot aantal voorafgaande vergunningen. De procedure in Vlaanderen verschilt van die in Wallonië en Brussel. Onze procedure loopt namelijk in drie stappen. Eerst krijgt men een voorafgaande vergunning, daarna een voorlopige erkenning en dan een definitieve erkenning. Een voorafgaande vergunning loopt over een aantal jaren. Men kan die verlengen en daarna kan die nog twee keer worden verlengd.

Uiteindelijk krijgt men elf jaar tijd om die vergunning in te vullen. Persoonlijk vind ik dat een zeer lange termijn. Een voorafgaande vergunning moet bij ons echter altijd kaderen in de programmatie. Die programmatie is niet beperkt maar wel begrensd. Er is een verschil. De programmatie bestaat voor de rusthuisbedden, voor de RVT-bedden – tenzij dat federaal wordt georganiseerd -, voor de serviceflats en voor de dementen. Voor alles hebben wij een aantal programmaties uitgebouwd. Ze is dus begrensd.

Op dit ogenblik staan er 12.582 voorafgaande vergunningen op stapel. De vraag is wat daar nu mee gebeurt. Men gaat immers een engagement aan : men zegt tegen een instelling dat ze past in de programmatie, dat ze in de behoefteplanning voor de toekomst het recht zal hebben om zoveel bedden te realiseren.

We zeggen dat we er in principe akkoord mee gaan dat ze dat doen. Eens ze dat project hebben gerealiseerd, krijgen ze een voorlopige erkenning en naderhand ook een erkenning.

Als we in een protocol tot een moratorium komen waarvan de Vlaamse regering zegt dat het geen moratorium kan zijn voor vier jaar, maar slechts maximum voor één jaar, dan is de vraag hoe dan ook wat er moet gebeuren tijdens dat ene jaar en hoe we met de voorafgaande vergunning moeten omgaan. Hoe moeten we daar zowel juridisch als op het vlak van de behoeften mee omgaan ? Dat zijn allemaal elementen die in dat protocol zitten.

Wat is nu de houding van de Vlaamse regering ? We hebben gezegd dat we bereid zijn om deel te nemen aan de interministeriële conferentie over ouderenzorgbeleid. Daar worden de bevoegde ministers op uitgenodigd. Het is de bedoeling dat de beide ministers daar aanwezig zijn. Het is slechts geldig voor één jaar. Het is dus een voorlopige standstill. We vinden bovendien dat er een moratorium moet worden ingesteld voor de erkenning met uitzondering van de woongelegenheden die vermeld staan in de bijlage. Het gaat hier over de woongelegenheden die effectief in 1997 in gebruik worden genomen, en die mogen dus niet in het moratorium vervat zitten.

Wat in realisatie is, moet daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. We willen ook garanties voor een correcte financiering van het geprogrammeerde aantal en garanties voor een doelmatige controle en een correcte toewijzing van de forfaits. Denk hierbij aan wat ik daarnet heb gezegd over overscoren en onderscoren.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik ben op dat terrein nogal actief geweest, maar van onderscoring heb ik nog nooit gehoord. Misschien stuurden ze ons daar niet voor uit. We werden altijd uitgestuurd voor overscoring.

Minister Luc Martens : We kunnen straks misschien eventjes op een aantal cijfers ingaan. Er zijn

Martens

een aantal aanwijzingen dat men soms onderscoort omdat men dan geen verplichtingen heeft inzake de omkadering. U moet weten dat er in Wallonië en in Brussel zeer veel commerciële voorzieningen zijn. Voor commerciële voorzieningen is het vaak interessant om veel mensen binnen te krijgen, maar niet veel personeel te moeten nemen. Ze proberen met een minimum aan personeel een maximale bezetting te hebben.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik dacht dat de term commerciële voorzieningen was geschrapt.

Minister Luc Martens : Ik heb daar geen boze ideologische bedoelingen mee, als dat u kan geruststellen. We willen ook dat er binnen het jaar een behoeftestudie komt en dat er een aangepaste programmienorm komt. Diegenen die na die nieuwe berekening in overtal zijn, zouden in reconversie moeten kunnen worden geplaatst. Dan zouden we via een meerjarenplan uiteindelijk de B en C's in de rustoorden kunnen optrekken naar de B en C's van de RVT's. Dan krijg je een gelijke zorgfinanciering voor een gelijke zorgbehoefte. Intussen werken we dus ook aan een ouderenzorgbeleidplan. Dat is de essentie van ons standpunt.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de minister, ik heb nog een vraag over de inhoud. U sprak over de voorafgaande vergunningen, voorlopige erkenning en dan erkenning.

Er zijn initiatieven die een voorafgaande vergunning hebben en die een stap verder willen zetten. Dat kan als men een voorafgaande vergunning heeft. Dan dient men zijn dossier in bij het VIPA. Ik wil toch signaleren dat hieromtrent heel wat problemen bestaan. Om een dossier in te dienen moet men immers serieuze kosten maken. Men moet onder andere een architect inschakelen, maar men heeft het volste recht om die kosten te maken want er is die voorafgaande vergunning. Door het voorlopig blokkeren van één jaar, veronderstel ik dat er juridische problemen zullen ontstaan bij initiatieven die aan die tweede stap toe zijn. Die worden nu geconfronteerd met het feit dat ze niet verder kunnen. Ze hebben kosten gemaakt, maar ze mogen niet verder.

Minister Luc Martens : Mevrouw Van Cleuvenbergen, daar heb ik zo-even op gealludeerd. VIPA sorteert zoals u weet onder de bevoegdheid van de

minister van Begroting, maar niet onder mijn bevoegdheid. Desalniettemin vormt het een probleem.

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche : De minister heeft vandaag herhaaldelijk gezegd dat hij boos is op de federale regering. Welnu, ik kan u zeggen dat diegenen die verantwoordelijk zijn voor de voorzieningen, woedend zijn. Op dit ogenblik proberen onze Vlaamse voorzieningen op alle mogelijke manieren te saneren. Men spreekt al over sluitingen. Het zit de mensen vreselijk hoog en men verwacht acties.

In welke mate bent u opgetreden tegen uw federale collega's ? Hebt u in dat debat een vuist gemaakt ? Hebt u de Vlaamse sector – waarvoor u voor een stuk als belangenverdediger optreedt – verdedigd ?

Minister Luc Martens : Vorig jaar al hebben we druk uitgeoefend op minister Dehaene, minister Van Rompuy en Minister De Galan. We hebben dat mondeling en schriftelijk gedaan. We hebben dat ook gedaan via minister Demeester in de daartoe bevoegde conferentie. Zij is de woordvoester van de Vlaamse Gemeenschap en het is dan ook aan haar om dat over te brengen. Twee keer heb ik dat echter ook zelf gedaan, vanuit een persoonlijke overtuiging.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijns inziens hebben we op twee punten geen antwoord gekregen. We hebben onze bezorgdheid geuit over de invulling van het kwaliteitsdecreet. U hebt daar niet expliciet op gereageerd. Ten tweede hebt u ook niet gereageerd op onze bezorgdheid over de rol van het parlement in deze zaak.

U hebt nu wel heel mooi gezegd wat er op dat overlegcomité allemaal zal worden besproken. Dat beantwoordt ook wel aan onze verwachtingen. Toch geloof ik dat de rol van het parlement kan worden versterkt. Hier zijn we eigenlijk vleugellam. Zou de regering informatie kunnen doorspelen naar het parlement ? U zegt dat u geïnformeerd bent. Zouden wij, als parlementsleden, niet eveneens kunnen worden ingelicht ? Op die manier zouden ook wij onze wensen kenbaar kunnen maken.

Minister Luc Martens : Ik herhaal dat het kwaliteitsdecreet los staat van deze zaak. Het kwaliteitsdecreet is een eigen bevoegdheid die zal worden doorgezet.

Wat de betrokkenheid van het parlement betreft, heb ik er niets op tegen om u geregeld in te lichten over nieuwe elementen. Het is belangrijker dat wij er hier in slagen om inzake de ouderenzorg een zo groot mogelijke eensgezindheid te bereiken. Ik wacht op de resultaten van een groep van experten. Die groep zal eind juni 1997 klaar zijn. Hun werk is de basis voor een actieplan.

Een adequaat ouderenzorgbeleid kunnen we echter pas doorzetten wanneer we onze homogene bevoegdheid terzake kunnen uitoefenen. Die homogene bevoegdheid komt er hopelijk na 1999.

Dat wil niet zeggen dat we ondertussen met onze duimen moeten draaien. We moeten wel beseffen dat we over een aantal middelen niet beschikken. Wij kunnen bijvoorbeeld de federale overheid niet dwingen om de forfaits van het Riziv op een bepaald niveau te bepalen. Het juridisch instrumentarium waarover we beschikken om dit af te dwingen, is dus vrij beperkt. Laten we ons niet sterker voordoen dan we zijn.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik kom nog even terug op het kwaliteitsdecreet. Ik heb de passage gevonden waarnaar ik heb verwezen. Aan de rusthuizen moet toch wel duidelijk worden gezegd dat dit geen verband houdt met elkaar. Ik lees hier namelijk : de bereidheid lijkt te bestaan om aan de timing te sleutelen. Einde citaat. Ook het niet-evident zijn, wordt hier aangehaald. Het is belangrijk dat men hierover bij de mensen geen valse verwachtingen wekt.

Minister Luc Martens : Ik heb enkele dagen geleden met de sector overlegd en hen dat ook duidelijk gemaakt. De koepelorganisaties weten dit in elk geval. We zijn momenteel ook bezig met de productie van een video om duidelijk te maken waar het over gaat in het kwaliteitsdecreet. Deze video zal worden uitgedeeld aan de koepels en aan de voorzieningen, en zal de basis moeten vormen voor een gesprek in alle voorzieningen tussen alle verantwoordelijken. Men zal dus al snel merken dat we dit beleid gewoon voortzetten.

Mevrouw Van Den Heuvel, ik weet niet precies wat de VVSG heeft geschreven.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de minister, ik zal het even voorlezen. Ik citeer : de minister begrijpt ook dat het invoeren van een kwaliteitsdecreet voor de rusthuissector op dit ogenblik niet evident is. De bereidheid lijkt te bestaan om aan de timing te sleutelen. Einde citaat.

Minister Luc Martens : Dat is natuurlijk de conclusie van de VVSG. Ik begrijp dat dit onpopulaire maatregelen vergt, maar we moeten toch doorblijven.

De voorzitter : Mijnheer de minister, mevrouw Avontroodt verzocht u terecht om betrokken te worden bij deze besprekingen, zeker als het gaat om het globale ouderenzorgbeleid. Zodra u de datum van dit interministerieel overleg kent, zou het niet slecht zijn als we de week daaraan voorafgaand een commissievergadering houden waarin een gedachtewisseling kan plaatsvinden over de standpunten die u en minister Demeester terzake zullen innemen. Het lijkt me immers zeer wenselijk de commissie hierbij te betrekken vóór de interministeriële conferentie plaatsvindt.

Minister Luc Martens : Mevrouw de voorzitter, ik ben het volkomen met u eens. Alleen de praktische organisatie kan enigszins problemen opleveren. De uitnodiging voor een interministeriële conferentie moeten we ontvangen maximum vier dagen voor de datum van de vergadering. Dit betekent dat het mogelijk is dat we inderdaad pas vier dagen vooraf die uitnodiging krijgen. Die vergaderingen vinden meestal 's morgens om acht uur plaats. Eén uur later zijn ze meestal al afgelopen. Ik herhaal dus dat ik het volledig met u eens ben, maar ik vrees alleen dat onze intenties door praktische problemen zullen worden tenietgedaan.

Deze week vond er een overleg plaats over kinderen en kinderrechten. Ik kan op zo'n moment dus niet naar het parlement komen.

De voorzitter : Het alternatief is dan dat we, als er inderdaad een interministeriële conferentie is doorgegaan, de week daarna een dag vrij maken om een soort van verslag op te maken of een respons te formuleren.

Ik heb ook een brief ontvangen van VVSG over deze problematiek. Ze hebben vragen betreffende de OCMW-voorzieningen zowel als over andere voorzieningen. Ze wijzen op het bijkomende, extra belastende probleem voor de OCMW's als de betrokkenen niet in staat zijn om de prijs van hun verblijf te betalen. Dan vallen ze bovendien voor

Voorzitter

een tweede keer op de OCMW's terug. Ze hebben gevraagd of ze hiervoor naar de commissie mogen komen. Plaatsen we dit punt op de agenda? Nodigen we hen daarvoor uit? Moeten we tijdens dit debat eveneens de andere voorzieningen bespreken, of zullen we ons beperken tot het het bijkomende probleem van de OCMW's als inrichter van een RVT-rustoord?

Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mevrouw de voorzitter, ik wil hier nog één element aan toevoegen. Deze federale maatregelen oefenen een invloed uit op vele vlakken. Zo zal men bijvoorbeeld geneigd zijn om de bejaarden langer in de ziekenhuizen te houden. Er is eveneens een grotere druk voor de sector van de thuiszorg.

Wanneer men komt tot harmonisatie en integratie van de RVT's en de ROB's en bij een herwaardering van de categorieën B en C, moet men erop toezien dat de categorieën A en O niet worden doorgeschoven. Het risico bestaat namelijk dat men de middelen die zijn ingeschreven voor de categorieën A en O alleen zal gebruiken voor de categorieën B en C. Op die manier wordt een groot gedeelte van de thuiszorg doorgeschoven naar de gemeenschappen die hiervoor niet over de nodige middelen beschikken.

Er wordt eveneens druk uitgeoefend op de privé-initiatieven. De kostprijs van deze operatie loopt in de miljoenen. We staan dan ook voor een zeer zware uitdaging.

Op een bepaald moment hebben de mensen van de VVSG mij gevraagd of ik, als Vlaams minister, het gat niet kon opvullen. Met een dergelijke redenering kan ik niet akkoord gaan. Wanneer de federale regering zich niet houdt aan haar afspraken, betekent dit niet dat de Vlaamse regering de kosten moet betalen.

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche : Er is een verschuiving van de federale solidariteit naar de gemeentelijke solidariteit. Aangezien er besprekingen aan de gang zijn in verband met de defederalisering van de gezondheidszorg, zou het goed zijn om voor de ouderen een eigen beleidsconcept te ontwikkelen.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Wanneer iemand voorstelt om in de commissie een bepaalde problematiek te bespreken, meen ik dat we op dit verzoek moeten ingaan. Ik heb de indruk dat mevrouw Sabbe schreef namens heel wat verenigingen. Ik stel dan ook voor dat wij haar de kans geven om in de commissie een aantal punten toe te lichten.

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche : Dit is slechts een klein segment van de problematiek. Als we mevrouw Sabbe uitnodigen, zal dit een zeer uitgebreide bespreking worden. Ik meen dan ook dat het goed zou zijn om de mening van een aantal mensen uit het ouderenbeleid te horen.

De voorzitter : We zullen dit aan mevrouw Sabbe meedelen. Men is uiteraard vrij om ons terzake nog meer informatie te bezorgen. Uit deze discussie blijkt overigens dat iedereen perfect van de problemen op de hoogte is. Ik stel dan ook voor dat we deze mensen pas uitnodigen na de interministeriële conferentie, en dat we wachten tot op het moment dat de minister wat verder gevorderd is met de uitwerking van het ouderenzorgbeleid.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Avontroodt en door de heer Vandendriessche werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Patricia Ceysens tot minister Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de vervangende omzendbrief van de minister betreffende de werking van de serviceflatgebouwen en de woningcomplexen met dienstverlening

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Ceysens tot minister Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de vervangende omzendbrief van de minister

betreffende de werking van de serviceflatgebouwen en de woningcomplexen met dienstverlening.

Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mevrouw de voorzitter, ik verontschuldigd me omdat ik deze namiddag lange tijd afwezig ben geweest. In de commissie voor de Staatshervorming moest er namelijk worden gestemd. Aangezien de stemgerechtigden niet aanwezig konden zijn, moest ik deze taak overnemen.

Deze interpellatie is in feite een herhaling van een interpellatie die vroeger werd gehouden naar aanleiding van de ministeriële omzendbrieven van de toenmalige minister van Welzijn, mevrouw Demeester, namelijk de omzendbrieven 1.95 en 2.95, houdende de richtlijnen inzake de werking van de serviceflatgebouwen en woningcomplexen met dienstverlening.

Toen werd aangeklaagd dat in de omzendbrief aan de hand van een aantal criteria ontleend aan de Katz-schaal, werd bepaald of een bejaarde al dan niet in een serviceflat kon verblijven. Deze criteria waren zeer streng. Bovendien liet de minister toen verstaan dat er een vervangende omzendbrief zou komen.

Met de nieuwe omzendbrief komt men gedeeltelijk tegemoet aan het toenmalige stringente karakter, maar er rijzen opnieuw een aantal bezwaren.

Ten eerste worden via de omweg van de doorlichting de verantwoordelijken voor de serviceflats ertoe aangezet meer afhankelijke bejaarden naar een rusthuis door te verwijzen. Anderzijds is er de stille wenk aangaande serviceflats in de zin van het sluiten van samenwerkingsakkoorden met andere bejaardenvoorzieningen, wat op zichzelf niet erg is. Alleen lijkt het nogal verregaand om bejaardenvoorzieningen samenwerkingsakkoorden te laten sluiten met rustoorden en dit met het oog op een eventuele opname in een rustoord. Op die manier wordt aan de vrije keuze geraakt. Ik heb hier enkele vragen over.

U duidt in zekere mate aan welke bejaarden thuis horen in een serviceflat en welke diensten in dat kader kunnen worden aangeboden. Hiermee zet u zich impliciet af tegen serviceflats die zelf meer diensten aanbieden, bijvoorbeeld een gezamenlijke poetsdienst voor de privé-woongedeelten, grotere personeelsondersteuning in de serviceflats ter ondersteuning van meer hulpbehoevende bejaarden. Behoort het aanbieden van deze extra servi-

ces, waarvoor bejaarden natuurlijk vrijblijvend moeten kunnen opteren, niet tot de vrijheid van keuze van zowel de beheerders van het serviceflatgebouw als de bejaarde? Waarom wordt in serviceflatgebouwen de service beperkt tot een bepaald maximum waar dat thuis niet het geval is?

In uw omzendbrief kondigt u een doorlichting van de serviceflats aan, die natuurlijk vrijblijvend is. Wat is de bedoeling van deze doorlichting? Zal deze doorlichting uiteindelijk niet uitmonden in een reeks van verbods- en gebodsmaatregelen ten aanzien van serviceflats met als enige doel de leeglopende rustoorden te vrijwaren?

De minister stimuleert de serviceflats om samenwerkingsakkoorden aan te gaan met andere bejaardenvoorzieningen teneinde binnen een goed beheer samen activiteiten te organiseren. Alleen lijkt me een samenwerkingsakkoord met een rusthuis met het oog op een toekomstige plaatsing wel erg verregaand. In welke mate beschikt de bejaarde nog over enige keuzevrijheid? In welke mate wordt hier niet geprobeerd om bepaalde zuilen, die zeer actief zijn op dit terrein, te bevoordelen?

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Ik heb enkele bedenkingen bij de combinatie van een ander soort van samenwerkingsverband met een rusthuis. Hebt u een overzicht van de bezetting van de serviceflats?

Minister Luc Martens : De cijfers van de geplande en erkende serviceflats kan ik u meteen geven. De gegevens in verband met de bezetting kan ik u later bezorgen.

De heer Guy Swennen : Wat de samenwerking met een rusthuis betreft, kan ik een persoonlijk voorbeeld aanhalen. Mijn schoonmoeder huurt sedert enkele weken een serviceflat. In haar contract staat dat ze als huurder voorrang krijgt in een rusthuis. Ze vindt dit heel belangrijk omdat deze maatregel haar het gevoel geeft dat ze altijd ergens terecht kan. Door deze ervaring ervaar ik een samenwerkingsverband dan ook eerder als een vorm van continuïteit en niet zozeer als een koppeling.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Vanaf 1985 heeft men in het bejaardendecreet gepleit voor diverse woonvormen en ze ook gedefinieerd. Men opteerde toen al voor de optie van serviceflats en woningen met dienstverlening aan de ene kant en rusthuizen aan de andere kant. Zelfstandig en aangepast wonen

Martens

werd tegenover het collectieve wonen geplaatst. De omzendbrief die we nu bespreken, kadert nog altijd in dezelfde filosofie. We herschreven de omzendbrief om de bedoeling ervan te verduidelijken zonder van het bejaardendecreet uit 1985 af te stappen. Men moet een serviceflat blijven zien als een vorm van beschermd wonen, aangepast aan de specifieke noden van de oudere persoon die een beroep kan doen op thuiszorg als dat nodig wordt geacht.

Men moet die extra service dus kunnen bieden. Anders kan er niet over een serviceflat worden gesproken. Het is echter evident dat men die service alleen massaal kan aanbieden als er genoeg vraag is. Die vraag kan worden opgedrongen. Een behoefteprofiel kan aanleiding geven tot zo een omkadering. De vraag is dan of we niet van een serviceflat naar een rusthuis aan het afglijden zijn, en geen rekening meer houden met alles wat specifiek is voor de serviceflat. De programmatienormen voor serviceflats verschillen van die voor rusthuizen. Als we dat verschil laten verdwijnen, dan komen we in een oncontroleerbare situatie terecht. Dat moeten we trachten te vermijden.

De doorlichting waar we het in de omzendbrief over hebben, is bedoeld als basis voor een dialoog. We moeten eerst kijken naar de toestand op het terrein. Nadien kunnen we met de betrokkenen spreken en hen duidelijk maken op welke punten zij wegevolueren van wat ons in 1985 voor ogen stond. We kunnen dan zien hoe zij weer op het spoor kunnen komen. Daarbij moedigen wij samenwerking aan.

Die samenwerking heeft echter geen invloed op de keuzevrijheid van de betrokkenen. Als iemand zijn serviceflat wil verlaten, dan hoeft die persoon niet noodzakelijk naar een instelling te verhuizen waarmee een samenwerkingsakkoord bestaat. Aan de bewoners wordt een zekerheid aangeboden maar ze worden zeker tot niets verplicht. De samenwerking maakt deel uit van een bijkomende service die mentaal belangrijk is. De mensen treden binnen in een structuur. Ze hebben de zekerheid dat er altijd wel iemand zal zijn om hen te huisvesten en om voor hen te zorgen. Men mag dat niet beschouwen als een inperking van de vrijheid.

Anderzijds is het niet slecht dat verschillende zorgvormen met elkaar leren werken. De thuiszorg staat bijvoorbeeld los van de rusthuizen, maar niet van alles wat zich daartussen bevindt. Dat willen we ook zo opnemen in ons decreet.

Uitgangspunt is ofwel het rusthuis, ofwel de thuiszorg. Rusthuizen die zich opsluiten en niet meer met de rest van de samenleving communiceren, worden sterfhuizen, wat niet de bedoeling kan zijn.

Daar ligt juist een van de positieve dingen van dagverzorgingscentra die aanleunen bij rusthuizen. Mijn moeder zit bijvoorbeeld in een RVT waaraan een dagverzorgingscentrum is verbonden. De RVT-patiënten verschillen er erg in graad en vormen geen homogene groep. Voor mijn moeder is het een goede zaak dat ze in een dagverzorgingscentrum terecht kan om er aan activiteiten deel te nemen. Die mengvormen zijn dus nodig. Er moet een soort van zorgenmix komen, waar mensen uit kunnen kiezen. Die bestaat niet altijd alleen uit thuiszorg of alleen uit rusthuizen, maar verschilt van geval tot geval. Er moeten dus voldoende mogelijkheden worden opengelaten om te kunnen aansluiten bij de individuele noden.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : De heer Swennen zegt dat de samenwerkingsakkoorden een enorme geruststelling betekenen voor de mensen. De minister is daarmee akkoord. Ik kan me nochtans inbeelden dat ze bij sommigen heel andere gevoelens kunnen oproepen. Deze mensen zullen telkens als ze ergens anders hun intrek nemen, vrezen dat ze zullen worden buitengezet als het niet goed met hen gaat. Het is overdreven te stellen dat de samenwerkingsakkoorden alleen positieve gevoelens zullen opleveren.

Sommigen zien hierin ook een vrijheidsbeperking. Het zou ertoe kunnen leiden dat men alleen nog ergens binnen raakt als men eerst al ergens anders heeft gezeten. Op dit ogenblik is het wel nog niet zo stringent. We vrezen alleen dat het uiteindelijk zal verder gaan dan alleen maar samenwerkingsakkoorden. Hetzelfde geldt voor de doorlichting, die nu nog vrijblijvend is. We kunnen ons inbeelden dat dit niet zo zal blijven en dat de doorlichting ooit zal werken aan de hand van gebods- en verbodsbepalingen. Op dat moment zullen we daar zeker op moeten terugkomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.30 uur.*